

1325 **1**Want dye eyghent-
 1326 scappen der din-
 1327 ghen volgen moe-
 1328 ten der substanci-
 1329 en nader onderscey-
 1330 dinghe ende regu-
 1331 len of ordenancien
 1332 der substancien so
 1333 sel wesen die ordenanci een onderschey-
 1334 dinghe der eygenschappen vanden welc-
 1335 ken ouermits der godliker hulpen is dit
 1336 teghenwoerdighe werckskijn versaemt dat
 1337 mi nut is | ende bi auenturen anderen luden
 1338 mede die de naturen ende eyghentscappen
 1339 der dinghen die ghesprayt waren ouer-
 1340 mits den boecken der heylighen ende der
 1341 filosofhen niet en kenden om te ver-
 1342 staen die duyster sentencien der scrifturen
 1343 die onder ghelikenis ende figuren der ey-
 1344 ghenschappen der natuerliker dinghen
 1345 ende oec der consteliker dinghen bedect ende
 1346 ghegeuen sijn vanden heyligen gheest
 1347 gelikerwijs als sinte dyonijs thoent in-
 1348 der engheliker iherarcien seggende Ons
 1349 en is anders niet te verlichten die god-
 1350 like radie die anagoge al om bedect is
 1351 mit menichfoudicheit der heyliger be-
 1352 deckenis Want het en is onsen sin niet mo-
 1353 ghelic te climmen totter onmaterialiker
 1354 bescouwinge der godliker iherarchien
 1355 dat is wijsheit | of hi seggen woude onse
 1356 moet of sin en mach niet climmen totter
 1357 bescouwinghe der onsienliker dingen ten
 1358 si dat hi ghestuert wort ouermits merc-
 1359 kinghe der dinghen diemen sien mach
 1360 Want die onsienlike dinghen gods dye
 1361 worden bekent bi dien dinghen die ghe-
 1362 maect sijn ende verstaen Als die apostel seyt
 1363 Ende dair om is die theologie voersienlic
 1364 ghebruyct ouermits heyliger leeringe

1365 **2**der poeten op dat wtter ghelikenis der
 1366 sienliker dinghen die spraken diemen al-
 1367 legorice spreect ende die ouersettingen des
 1368 verholen verstants gheuormt mogen wor-
 1369 den | ende also sullen die gheestelike ende on-
 1370 sienlike dinghen toegheuecht worden
 1371 den vleyscheliken dinghen ende oec den sien-
 1372 liken ouermits die graci des dinghes |
 1373 make ic dit tegenwoerdige werckskijn tot-
 1374 ter timmeringe des huys ons heren die
 1375 welcke een hoghe gloriose god is ende
 1376 gebenedijt inder ewicheden der ewicheden
 1377 in welcken wercken gewrocht wort van
 1378 sommighen eyghentscappen der natuerli-
 1379 ker dinghen der welcker sommighe is on-
 1380 lichamelic ende sommighe lichamelic. ende in-
 1381 den eersten vanden eyghentscappen der
 1382 onlichameliker substancien nae horen on-
 1383 derscheyden ende scheelen vanden welcken
 1384 sommighe is den lichaem toe geuoech-
 1385 lick als die redelike sinlike ende groyelike
 1386 siele Mer sommighe ander die den lich-
 1387 aem niet toeuoegelic en is als die engel
 1388 Ende der engelen sijn som goet som quaet
 1389 Ende inden goede is de oerde of ordenan-
 1390 cie nae drier menichfoudicheit der drie-
 1391 uoudicheit | waer of die heylige sinte dy-
 1392 onijs onderscheyt drie hemelsche yerar-
 1393 chien te wesen | vanden welcken een yge-
 1394 lic hout die disposicien van drien oerden
 1395 ende also sijn dese neghen vanden welcken
 1396 mitter hulpen gods men doende sal we-
 1397 sen ouermits ordinancien in desen werck-
 1398 ken | ende dat also wel int ghemeen als int
 1399 speciael
 1400 **3**INden eersten selmen wercken of
 1401 seggen van gode ende vanden god-
 1402 liken namen die van gode ge-
 1403 seyt worden | of als totten wesen ende per-
 1404 sonen | of als totten werke | of totten toe-

1405 neygen Inden anderen vanden eygentscap-
 1406 pen der engelen also wel der goeder als der quader
 1407 int gemeen ende int speciaal Inden derden
 1408 vanden eygentscappen der redeliker sie-
 1409 len als totter simpelheit hoerre natueren
 1410 ende als totten scheel ende twidrachticheyt
 1411 hoerre crachten ende vander eendrachtich-
 1412 eit of vergaderinge ende werckinghe inden li-
 1413 chaem so si hem geeft een vorm ende vol-
 1414 maetheit Inden vierden vanden eyghent-
 1415 scappen der lichameliker substancien als van-
 1416 den elementen ende van dien die daer of co-
 1417 men wten welcken dat lichaem gemaect
 1418 wort | ende vanden vier humoren wten welc-
 1419 ken dat lichaem gemaect wort Also wel
 1420 der menschen als der ander beesten Inden vijf-
 1421 ten van des menschen lichaem ende van alle zijn
 1422 delen vanden welcken die heylige scrift men-
 1423 ci of gewach of doet Inden vi. vanden e-
 1424 taten dat is vanden ouderdom of iaren Inden
 1425 vij. vanden siecten ende vanden venijnnden In-
 1426 den viij. vander werelt ende vanden hemel-
 1427 schen lichaem Inden ix. vander tijt ende van-
 1428 den delen des tijts. Inden x. vander mate-
 1429 rien ende formen ende van haren eygentscappen
 1430 ende vanden elementen Inden xi. vander luch-
 1431 ten ende van haren passien Inden xij. vanden
 1432 **v**ogelen int gemeen ende int speciaal
 1433 Inden xij. vanden wateren ende van haren on-
 1434 derscheyden ende van haerre cierheit als van-
 1435 den vischen Inden xiiij. vander aerden ende van
 1436 haren delen Inden xv. vanden pronincien **s**
 1437 Inden xvi. vanden gesteenten ende vanden me-
 1438 talen Inden xvij. vanden cruyden ende van-
 1439 den planten Inden xvij. vanden dieren In-
 1440 den xix. vanden toeuallen als vanden ver-
 1441 wen ende vanden smaken In desen xix. boe-
 1442 ken worden gehouden te gader mit corten
 1443 dinghen die eygentscappen der natuerliker
 1444 dinghen recht als die halmen of stroe die

1445 de handen der mayers ontulien mochten co-
 1446 men tot mijnre hant Inden welcken ic toe
 1447 geset of gedaen hebbe vanden minen lut-
 1448 tel of also mere als en geen. mer ic heb-
 1449 se alle wt genomen die geseyt sullen wor-
 1450 den in boecken die autent sijn der heyligen
 1451 ende der filosofhen ende hebse vergadert te
 1452 samen onder een corte compendi | dat is een
 1453 corthheit die nvt is ende orbaerlic gheliker-
 1454 wijs als die wijsheit der lesers bi alle den
 1455 titulen mach ondersoeken
 1456 Hier eyndet het prohemium:
 1457 Hier beghint bartholomeus anglici sijn
 1458 eerste boeck vande eygentscappen der din-
 1459 ghen
 1460 **W**Y sijn begerende som-
 1461 mige dingen te open-
 1462 baren vanden eygent-
 1463 scappen ende vanden
 1464 naturen also wel der
 1465 ghesteliker als der
 1466 lichameliker dinghen ende wi sullen tbe-
 1467 ghinsel nemen vanden genen die alpha
 1468 et omega is eynde ende beghin alre doecht en-
 1469 de guets int beginsel des vaders der lich-
 1470 ten vanden welcken voert comt alle dat
 1471 beste gegeuen dinc ende volmaecte ghif-
 1472 te Aenbedende ende biddende troest en-
 1473 de hulpe op dat die gheen die alle men-
 1474 sche die in deser werelt coemt verlichtet
 1475 Ende verbercht die diepe dinghen van-
 1476 der duysternis ende int licht die verbor-
 1477 ghen dinghen voert brenct die moet de-
 1478 sen wercsken twelc totten loue sijns en-
 1479 de oerbaerlicheit der gheenre diet lesen
 1480 van diueerschen segghen der heylighen
 1481 ende oec mede der filosofhen niet son-

1482 der arbeyt hebben thans begonnen te ver-
 1483 gaderen gewaerdigen te geuen salighe
 1484 eyndinge
 1485 **7**Het eerste capitel
 1486 **8**DAer om ist als innocentius seyt en-
 1487 waer god alleen ende een ewich on-
 1488 metelic onwandelbaer almachtich ende on-
 1489 sprekelic vader ende zoen ende heylige gheest
 1490 drie personen in een wesen in eenre sub-
 1491 stancien ende in eenre naturen altemael sim-
 1492 pel vader van nyemant | die soen vanden
 1493 vader alleen | de heylige geest van hem
 1494 beyden sonder beghinne ende sonder eynde
 1495 Die vader is winnende | de soen geboren-
 1496 de | die heylige geest comende vanden va-
 1497 der ende vanden soen dese drie persoen sijn
 1498 consubstanciael in een substanci | te samen
 1499 **9**ewich te samen almachtich te samen ghe-
 1500 gelijk te samen een beghin van allen scep-
 1501 per alre sienliker dingen ende onsienliker
 1502 dinghen geesteliker ende lichameliker cre-
 1503 aturen die mit sijnre almachtiger doecht
 1504 beyde te gader vanden beghin des tijts
 1505 van niet gemaect heeft | als die enghe-
 1506 like natuer ende die wereltlike natuer Ende
 1507 daer nae voert die menschelike natuer de
 1508 welc also meere als gemeen is geset vten
 1509 lichaem ende vten geest hier toe extra i. Capitulum
 i.
 1510 Dat anderde capitel vande enicheit des we-
 1511 sens of menichfoudicheit der personen.
 1512 **10**DEse heylighe drieuoudicheit nae
 1513 den ghemeenen wesen is ondeyl-
 1514 som Ende nae dien personalike eyghent-
 1515 scappen is si bescheyden inder simpelheit
 1516 hoirre naturen | niet gheuende enighe
 1517 scheydinghe noch oec ontfanghende e-
 1518 nicheit inder persoanliker eyghentscap
 1519 mer altoes een enicheit inden wesen ende
 1520 inden personen veelheit geuonden wort
 1521 vander welker alle confuse ende die stedi-
 1522 ghe versaminge of ghedaen wort | want
 1523 als een ander vader is ende een ander soen

1524 ende een ander heylighe gheest So en
 1525 mach die vader gheen soen wesen noch
 1526 heylige gheest Also en mach oec verkeert
 1527 die heylige geest en mach gheen vader
 1528 wesen noch soen Aldus en mach oec de
 1529 soen geen vader wesen of heylige geest
 1530 Mer een yghelic van desen is een wesen
 1531 of een natuer die alleen tbeghin is van al-
 1532 len Sonder welc men anders gheen be-
 1533 ghin vinden en can. ende dit wesen noch het
 1534 en is winnende noch ghewonnen noch
 1535 voertgaende | mer het is een vader die win-
 1536 net | soen die gewonnen wort ende die heyli-
 1537 ghe gheest die voert gaet op dat die sim-
 1538 pel distincti si inden personen ende inder na-
 1539 turen | die enicheit gehouden wort waer
 1540 bi al ist sake dattet een ander vader is ende
 1541 een ander soen | ende een ander die heyli-
 1542 ghe gheest. nochtans anders niet Dat
 1543 die vader is dat is die soen ende heylige
 1544 geest Want die vader heeft hem al win-
 1545 nende ghegeuen alle sijn substancie son-
 1546 der enige scheydinge nochtan heeft hij-
 1547 se al ghehouden sonder verminringhe
 1548 ende aldus ist een Ende dat selue dinc die
 1549 winnende vader die gheborende soen ende
 1550 die heylighe gheest voert comende van
 1551 hem beyden tot hier toe innocencius dye
 1552 derde extra Capitulum i.
 1553 **11**Dat iij. capitel so wat van
 1554 gode geseyt wort | of het is wesen of yet
 1555 daermen god sonderlinge bi kennen mach
 1556 **12**OP dat die geseyde dingen ende diemen
 1557 seggen sel openbaerlic wt lichten mogen
 1558 ende verclaert worden. so is te mercken na-
 1559 der ghiften der heyligen dat so wat in gode
 1560 is of datmen van gode seyt anter het is
 1561 een wesen of een kenninghe of een per-
 1562 soen. want in dat wesen gods sijn drie per-
 1563 sonen ende dese drie personen sijn een we-
 1564 sen ende een god. ende een yghelic van dien

1565 personen is een wesen ende een god die va-
 1566 der van nyemant | die soen vanden vader ghe-
 1567 borende. die heylige geest vanden vader ende
 1568 vanden soen voertcomende | die vader wint
 1569 den soen die soen wort gewonnen. ende die
 1570 vader mitten soen ademt den heyligen geest
 1571 Ende dat die soen ademt of spireert den hey-
 1572 ligen geest dat heuet hi vanden vader | want
 1573 so wat die persoen heeft of doet dat he-
 1574 uet hi vanden persoen vanden welcken hi
 1575 is ende daer om want die soen is vanden vader
 1576 so heeft hi alle dingen van hem. ende want die
 1577 heylige geest is vanden vader ende vanden
 1578 soen daer om dat hi heeft dat heeft hi ge-
 1579 meenliken van beyden Mer om deser ge-
 1580 borenisse wille ende voertcomenisse wille
 1581 so en is die vader niet meerre dan die geboren-
 1582 de soen of die voertcomende heylighe
 1583 geest. want die waerheit des godliken we-
 1584 sens is gelijc in hem ende inden vader al ist sake
 1585 dat alle dingen effen gelijc van hem ghe-
 1586 hadt worden int boeke vander drieuoudich-
 1587 eit ende in hugone ende in augustino ende in ri-
 1588 chardo
 1589 **13** Dat iij. capitel vande bekennis-
 1590 sen gods.
 1591 **14** DAer sijn v. nociones als hugo en-
 1592 de augustinus segghen als vaderlicheit onghel-
 1593 boerlicheit soenlicheit voertganc ende ge-
 1594 myen spiraci | dat is ademinghe of inbla-
 1595 singe ende dese viue worden onderwijlen gehe-
 1596 ten nociones dat sijn bekenningen. want si
 1597 maken die personen bekent ende onderwijlen
 1598 worden si ghieten distinciones | dat is
 1599 ondersceydinge want si die personen onder-
 1600 sceyden. ende onderwijlen worden si geheten
 1601 relaciones dat sijn vertellinge | want onder-
 1602 wijlen worden die personen onder malcan-
 1603 deren te samen vertelt ouermits dien. si wor-
 1604 den oec geheten proprieteyten dat sijn ey-
 1605 gentscappen want si den personen proper-

1606 lic in sijn Ende van dese bekenninghe wor-
 1607 den daer drie gheheten personalike pro-
 1608 prieteyten Als vaderlicheit soenlicheit en-
 1609 de voertganc | daer om dat si personen ma-
 1610 ken want van dese viue bekenninge sijn drie
 1611 des vaders | als ongeboerlicheit vader-
 1612 licheit ende gemeen spiracie dat is ademin-
 1613 ghe. ende twe sijn des soens | als soenlich-
 1614 eit ende gemeen spiracie ende mer een alleen
 1615 des heylighen geests | als die voert ganc
 1616 Noch ten miscoemt den heyligen gheest
 1617 yet dat hi alleen een bekenninghe heeft.
 1618 noch de soen en loept niet ouer dat hi der
 1619 twe heeft. noch die vader en is niet meer-
 1620 re dan den anderen tveen personen al ist
 1621 sake dat hi mit drien bekenningen vanden
 1622 anderen onderkent wort. want nader re-
 1623 gulen is te houden van desen bekenningen
 1624 dat en geen vanden anderen Ende dat elc is
 1625 dat godlic wesen ende een god ende een we-
 1626 sen Item en geen bekenninge in is den god-
 1627 liken wesen. mer alleen den persoen want
 1628 dat wesen of die weselicheit noch ten on-
 1629 derscheyt noch ten wort niet onderschey-
 1630 den Mer die personen alleen worden van
 1631 malcander onderscheyden
 1632 **15** Dat v. capitel dat god bekent wort in sijn werck
 1633 **16** AL ist sake dat dat godlic wesen van-
 1634 den sterfliken volcomelic niet bekent
 1635 en mach worden noch begrepen hier inden
 1636 wege nochtans worttet bekent in sijnre
 1637 daet. in also veel alst een sake ende beghin
 1638 is alre dingen. want die dwaes twiuelt
 1639 nauwe god te wesen ende nochtans wat dat
 1640 hi is nader grootheit sijnre mogentheit
 1641 dat en ondertast geen verstant enichs crea-
 1642 turen Als damascenus seyt ende daer om en
 1643 mach dat godlike wesen posetiuelic niet be-
 1644 kent worden dan bijder daet sijnre wercken
 1645 al is dat sake dattet bedroeflic of ouer-

1646 mits missaken menichfoudelic inden scrif-
 1647 ten gedescrubeert ende genoemt wort
 1648 Dat vi. capitel wat de namen van gode betey-
 1649 kenen.
 1650 **17**OM der openbaerlicheit ende kennisse der
 1651 namen die ons god een weynich condt
 1652 maket so is te mercken in eenrehande sim-
 1653 pel ende groue merkinge dat alle naem van
 1654 gode geseyt Anter het maect dat godlic
 1655 wesen condt of het maket openbaer dat
 1656 wesen of den peesoen **18**. want die namen die
 1657 condt maken dat wesen worden gheheeten
 1658 wesentlike ende die condt maken den per-
 1659 soen die worden gheheten persoonlike ende
 1660 die condt maken bekenninge die worden
 1661 gehieten bekenentlike. want die wesent-
 1662 like naem die luydt in wat ende wort predi-
 1663 ceert in wat. mer die persoonlike naem be-
 1664 teykent den welken ende wort prediceert in-
 1665 den welcken. ende die bekenlike naem betey-
 1666 kent welc ende wort prediceert in welc. want
 1667 dese iij. predicata als quid quis quem que
 1668 ende quam quod worden dicwijle geset inder
 1669 godlicheit | als wie is die vader of die soen
 1670 of die heylige gheest | welc is die voert-
 1671 ganc soenlicheit vaderlicheit Wat is die sub-
 1672 stantie essencie dat is twesen ende deser ge-
 1673 like die welke puerlike beteykenen soe
 1674 wat een dinck is Ende simpelc ende nauwe
 1675 beteykent dat godlike wesen Dese woer-
 1676 den alle aldus ondersceyden
 1677 **19**Dat vij. capitel
 1678 van de namen des ondersceyts sijns wesens
 1679 **20**Want dat wesentlike naem anter het
 1680 is substantium nomen of het is adiec-
 1681 tium nomen ende ist substantium. anter het is
 1682 nomen abstractum of concretnm **21** of tmiddel
 1683 van beyden | want wi die abstracta nomina
 1684 Als augustinus seyt heyten Die welke ab-
 1685 solute een vry beteykenen dat godlike we-
 1686 sen als twesen goedertierenheit ende god-

1687 heit ende deser gelike die welke altoes sijn
 1688 ende beteykenen dat godlike wesen. Noch
 1689 si en mogen niet getogen worden ouermits
 1690 enige vergaderinge om te beteykenen voir
 1691 den persoen Want alsulke nomina geno-
 1692 men mitten preposicien of verbis of pertici-
 1693 pijs personalibus of nocionalibus maken
 1694 die propositien valsche inden welcken si ge-
 1695 set worden Waer bi dese is valsch dat we-
 1696 sen wint of wort gewonnen. dat wesen is
 1697 vanden wesen | of dat wesen is bijden we-
 1698 **22**sen ende deser gelijcke Ende daer om is te hon-
 1699 den van desen nomina of namen die puer-
 1700 like wesentlike sijn dat is essencialia Dat
 1701 alle nomen dat puerlike weselic is seyt van
 1702 elken persoen bi hem seluen ende van allen te
 1703 gader singulariter dat is eenrehandelic
 1704 ende niet pluraliter dat is veelic als in deser
 1705 gelikenis Die vader is godheit dye soen is
 1706 godheit die heylige geest is godheit ende
 1707 te gader ist een godheit ende niet godheden.
 1708 Dat achte capitel vande namen gods diemen
 1709 noemt concretum.
 1710 **23**Die nomina concreta dat sijn nomina die
 1711 mede gemeeret sijn ende gewassen ter ma-
 1712 nieren der gemeerder nomina die formen beteyke-
 1713 nen in supposito recht of si beteykenen sou-
 1714 den een form int subiecte als god scepper ende
 1715 const die welke gemeenlic beteykenen dat
 1716 godlike wesen | mer onderwijlen supponeren
 1717 si voer twesen ende onderwijlen voer den per-
 1718 soen
 1719 **24**Dat ix. capitel vande namen gods
 1720 die men noemt medijs
 1721 **25**Mer die middel nomina worden gehie-
 1722 ten middel die de manier forme ende betey-
 1723 kenis hebben vanden abstracten dat is dien
 1724 ofgehaelt ende gotoghen **26** | mer si hebben die
 1725 gewoent ende dat ambocht der nominum con-
 1726 cretorum dat is der namen die ghemeeret
 1727 ende gewassen sijn als tlicht ende wijsheit ende

1728 deser gelike. dese nomina al ist dat si abstrac-
 1729 tiaua sijn dat is aftogelic si dienen onderwilen
 1730 voerden personen Want alsmen seyt tlicht
 1731 vanden licht wijsheit vander wijsheit tbe-
 1732 gin vanden begin ende deser gelike | ende alle
 1733 dese spreecken als die abstracta van elken
 1734 persoen bi hem ende van alle te gader niet plura-
 1735 liter mer singulariter

1736 **27** Dat x. capitel van-
 1737 de toeuoginge der namen die puerlic be-
 1738 teykenen het godlic wesen.

1739 **28** ADiectiua nomina dat sijn nomina diemen
 1740 sien noch tasten en mach ende worden gehie-
 1741 ten nomina die toewerpelic sijn ende sommighe
 1742 beteykenen dat godlic wesen puerlic niet
 1743 daer mede merckende als du sulste goet
 1744 wesen ende deser gelike sommige ander be-
 1745 teykent wat positue dat is settelic. sommi-
 1746 ge ander wat priuatiue dat is beroeflich-
 1747 eit | als ewich beteykent principaliken dat
 1748 godlic wesen ende ander weruen beteykent der-
 1749 uinge des beginsels ende des eynds wair
 1750 bi alsmen seyt ewich god. is die sin god
 1751 is ende derft dat begin ende dat eynde. ende al-
 1752 so oec onmetelic beteykent dat godlic we-
 1753 sen ende beteykent een ofweygeringen der ste-
 1754 deliker maten ende also seytmen oec onbescri-
 1755 uelic of onbescreuen ouermits der ofkerin-
 1756 ge der stede ende waer ende deser gelike is oec
 1757 aldus te verstaen ende dese namen spreecken van
 1758 allen personen te gader ende gesceyden singula-
 1759 riter ende pluraliter | als die vader die is e-
 1760 wich die soen is ewich die heylige geest
 1761 is ewich ende dese drie sijn een ewich
 1762 Dat xi. capitel vander namen gods bi haer eer-
 1763 ste insettinge of beteykenisse

1764 **29** ADiectiua nomina die welke yet betey-
 1765 kenen posituelic sommige beteykenen de
 1766 daet inden creatuer ende sommighe dat wede-
 1767 scuwen ende der genre die welke die daer be-
 1768 teykenen | sommige beteykenense int heb-

1769 ben of inder heb of inder hebbinge | als recht-
 1770 uaerdich ontfarmhartich ende deser geli-
 1771 ke | sommige inder werckinge als rechtuaer-
 1772 digende ontfermer ende deser ghelike ende
 1773 die geen die beteykenen die daet inder werc-
 1774 kinge seggen van dien vter tijt | want god
 1775 began die ontfermer te wesen doe hi be-
 1776 gan te ontfermen. mer die geen die betey-
 1777 kenen de daet inden hebben segghen van go-
 1778 de inder ewicheit als god was van ewen
 1779 rechtuaerdich ende barmhartich

1780 Dat xij. capitel vande naem gods nemende sijn
 1781 beginsele van een anhanginge des gelijckenis

1782 **30** MER die namen die dat wederscouwen be-
 1783 teykenen | sommige beteykenen dat we-
 1784 derscouwen des sceppers tot sinen creatu-
 1785 ren als god is een toeuerlaet ende des ge-
 1786 like | sommige beteykenen dat wederscouwen
 1787 totten personen totten persoen | als gelijc ende
 1788 alleens Want gelike beteykent principal-
 1789 ken dat godlic wesen. ende ander weruen be-
 1790 teykent die persoonlike ondersceydinghe
 1791 aldus sulke namen al ist dat si een wesen be-
 1792 teykenen nochtans ouermits reden datter
 1793 beteykent is spreken si vanden personen te
 1794 gader genomen pluraliter ende niet singulari-
 1795 ter want men seyt niet pater et filius sunt si-
 1796 milis in singulari mer men seyt sunt simi-
 1797 les in plurali

1798 **31** Dat xij. capitel van toeual-
 1799 lende namen.

1800 **32** DER adiectiue nomen | sommige sijn
 1801 deylbaer als aliquis alius dat is als ye-
 1802 mant een ander ende deser gelike ende sommige
 1803 sijnder diemen tellen mach als vnus duo tres
 1804 ende alle die in neutro genere ghesubstanti-
 1805 ueert sijn beteykenen dat godlike wesen
 1806 ende spreken van allen den personen singulari-
 1807 ter ende niet pluraliter | als pater et filius sunt
 1808 unum in neutro genere. mer in masculino
 1809 genere et in femenino genere so sijn dye

1810 nomina gesubstantiueert sijn persoanliken.
 1811 Waer af desen waer is pater et filius sunt
 1812 duo dat is vader ende soen sijn twe is dat sa-
 1813 ke dat duo hier masculini generis is
 1814 mer is dat duo neutri generis so is die re-
 1815 den valsch Want aldus sulke nomina die ad-
 1816 iectiuelic gehouden worden volgen die na-
 1817 tuer hoer nomen substantiuorum | waer bi is
 1818 dat die nomina substantiua essentialia dat is
 1819 weselic sijn soe sijn die nomina adiectiua oec
 1820 also ende sijn si personalia soe sijn si die ad-
 1821 iectiua oec also want dese oraci is valsch
 1822 pater et filius sunt vnus | mer dese is waer
 1823 sunt vnus deus
 1824 **33** Dat xiiij. capitel vande per-
 1825 soenlike namen
 1826 **34** Der persoanliker namen Sommighe
 1827 spreekken van een persoon alleen als die va-
 1828 der die soen die heylige geest | sommighe
 1829 van twee also dat van beyden als tbeghin
 1830 des heyligen gheests want die vader ist be-
 1831 ghin des heyligen geests ende die soen ist be-
 1832 ghin des heyligen geests | waer bi als men
 1833 seyt pater et filius sunt principium spiritus sanc-
 1834 ti dat is die vader ende die soen sijn begin des
 1835 heyligen geests daer supposeert princi-
 1836 pium voir twe personen ende beteykent een be-
 1837 kenninge als een ghemen inspiraci dat
 1838 is inblasinge. Ende sommighe oerdelen van
 1839 twee personen alsoe dat van haerre geen
 1840 Als pater et filius sunt duo si masculini ge-
 1841 neris ende niet neutri Sommighe oerdelen van
 1842 drien also dat van haerre gheen bi hem Als
 1843 trinitas een drieuoudicheit Want als ysi-
 1844 dorus seyt libro ethimologiae vi. is gehieten trini-
 1845 tas een drieuoudicheit daer om dattet al-
 1846 een wort wt drien als een eenicheyt der
 1847 drier Want wanneer drie sijn dat is drie
 1848 personen een sijn want si alle in hem bliuen ende
 1849 alle in allen daer om die vader die soen ende die
 1850 heilige geest sijn drieuoudicheit ende enich-

1851 eit ende dat selue inder naturen | als een int we-
 1852 sen ende drie inden persoon want omder ge-
 1853 meenlicheit der mogentheit drie om der ey-
 1854 gentscap der personen Sommighe nomina die or-
 1855 delen van alle den personen Also dat niet van
 1856 allen of van velen singulariter mer alleen
 1857 pluraliter | als ypostasis of persoon. want
 1858 die vader die soen ende die heylige geest sijn
 1859 drie ypostases of personen ende niet een per-
 1860 soen
 1861 **35** Dat xv. capitel vande ondersceydin-
 1862 ge der bekentenis der namen gods.
 1863 **36** Nomina vero nocionalia dat sijn nomina
 1864 die bekenlic sijn ende sommighe sijn abstracti-
 1865 ua | als geboertlicheyt vaderlicheit voert-
 1866 ganclicheit ende inblaselicheit ende deser ge-
 1867 like. Sommighe sijn daer concretiua dat sijn
 1868 mede wassellic ende adiectiua dat is toewer-
 1869 pelic als ongeboerlic | winnende geboren-
 1870 de inblasende ende voertgaende. mer alle
 1871 abstractiua nomina redenen vanden we-
 1872 sen | waer af dat dese reden waer is Dat
 1873 wesen is vaderlicheit ende alsoe verkeert
 1874 die gheborenis is ongeboerlicheit | en-
 1875 de also verkeert ende alsoe vanden anderen
 1876 ende die concretiua nomina in redenen nim-
 1877 mermeer vanden wesen sijn si nomina of per-
 1878 ticipia ende dair om sijn alle alsulke propo-
 1879 sicien valsch dat wesen wint of wort ge-
 1880 wonnen of dat wesen is winnende of ge-
 1881 wonnen ende also vanden anderen. Item
 1882 sommighe der bekenliker namen spreken van e-
 1883 nen persoon alleen als die winnende van-
 1884 den vader die ghewonnen of die geboren-
 1885 den vanden soen die voertgaende vanden
 1886 heylighen gheest | sommighe spreekken
 1887 van beyden Als spirerende dat is ademen-
 1888 den vanden vader ende vanden soen want die
 1889 vader ende die soen die ademen den heyli-
 1890 ghen gheest. sommighe oerdelen oeck
 1891 van elken als ghescheyden oef **37** onder deylt

1892 vanden anderen personen. ende also oec die
 1893 soen ende die heylige gheest
 1894 Dat xvi. capitel vande eygenschappen des
 1895 godlics wesen
 1896 **38** IOhannes damascenus die determi-
 1897 neert int eerste boec int achtende capitel be-
 1898 qaemelic die godlike proprieteyten des
 1899 godliken wesens Ende seyt god is een on-
 1900 bescepen beghin sonder begin | ongewon-
 1901 nen | ondeylsom | onsterflic | onghedeter-
 1902 mineert machtich tot oneyndeliken dingen
 1903 simpel ongemaect | onuloeyelic onpijnlic
 1904 ontellic onuerwandelic fonteyn der goeder-
 1905 tierenheit ende der rechtuaerdicheit | een ver-
 1906 standelic licht ontoeganclie doecht ende on-
 1907 metelic ende nochtans alle dingen meet mit-
 1908 ten eygen wille der creaturen alle dinghen
 1909 volbrenster alre dinghen. onthouster ende
 1910 behouster alre dinghen. voersienster alle
 1911 dinc vervullende in horen rijcke. alle dingen
 1912 dominerende ende gebiedende ende en hebben-
 1913 de geen contrari alle dingen onbeulecke-
 1914 lic houdende allen substancien bouen gaende
 1915 ende wesende bouen al op die goeden ouer
 1916 volheit ouer die principaten ende ouer die
 1917 potestaten ordinerende ende disponerende
 1918 ouer alle oerden Ende wesende ouer alle
 1919 substancien leuen reden ende ouer alle verstant
 1920 want bi hem seluen ist een licht. bi hem seluen
 1921 goetheit bi hem seluen ist leuen bi hem seluen
 1922 ist substancie bi hem seluen ist wesende een fon-
 1923 teyne des wesens | den genen die sijn ende
 1924 den genen die leuen | ende den genen dinghen
 1925 die gelijcken die reden der reden ende is hem al-
 1926 len een sake alre goede | een substancie een
 1927 doecht een wille een werckinge een be-
 1928 gin een macht een heerscappie een god-
 1929 heit in drien volmaecten personen des va-
 1930 ders des soens ende des heyligen gheests
 1931 mit eenre reden wort hi geloeft geoeffent

1932 ende aengebeedt waer bi die drieuoudich-
 1933 eit is onconfuselic verenicht ende onuerscey-
 1934 den. want dese personen sijn onuerstaende
 1935 ende van malcanderen onuersceydelic ende en
 1936 sijn niet confuselic verkeerlic te gader noch ge-
 1937 menget worden noch te gader ghescheynt
 1938 worden Want die vader is inden soen ende inden
 1939 heyligen geest Ende die heylige geest inden
 1940 vader ende inden soen ende die soen inden vader
 1941 ende inden heyligen geest ende geen menghin-
 1942 ge gemaect of verkeeringe des eens inden
 1943 anderen sonder gheleende schennisse Mer
 1944 ymmer die personen mit horen proprietey-
 1945 ten sijn van malcanderen verscheyden ende nader
 1946 gelijcheit des wesens so sijn onscheyde-
 1947 lic verenicht | waer bi die godlicheit is sim-
 1948 pel ende ondeylic Ende heeft sinen creaturen
 1949 menigerhande ghiften gegeuen Mer om
 1950 want si gemenichfoudicht is so blijft si on-
 1951 deylic ouermits den gauen Ende bekeert
 1952 sijn creaturen tot sijnre simpelheit ende verga-
 1953 dert ende ouer gaet alle dingen ongemeng-
 1954 delic Ende bi haer niets niet bekent si alle
 1955 mit eenre simpelre kenninghe. also wel
 1956 die tegenwoerdige dingen voerleden din-
 1957 gen ende toecomende dinghen. die alle din-
 1958 gen doet die hi wil Mer hi en wil alle din-
 1959 gen die hi mach hi mach die werelt verlie-
 1960 sen mer hi en wils niet doen Item die selue
 1961 damascenus seyt int eerste boec int xvi. ca-
 1962 pitel God onmaterialiken wesende is on-
 1963 omscriuelic. want hi en wort in eenre ste-
 1964 de niet gehouden want hi is stede sijns sel-
 1965 ues alle dingen veruullende. wesende bo-
 1966 uen allen ende alle dinghen houdende ouer
 1967 gaende ongemengdelic die natuer eens yge-
 1968 lics geuende hem allen sijn werckinge nader
 1969 ontfanckeliker doecht ende want hi al on-
 1970 deylsom is soe is hi ouer al temalic alte-
 1971 mael ende niet een deel inden deel deelaftich-

1972 lic gesceyden. mer altemael in allen ende al-
 1973 te mael ouer alle dinc | waer bi hi is al-
 1974 leen onbegrijpelic ende oneyndelic ende van
 1975 nyemant dan van hem seluen bekent want hi
 1976 alleen is sijns selfs bescouwer want tot
 1977 sijre aeliger begripinge en mach geen
 1978 creatuer genaken want hi sonder eynde is
 1979 in hem seluen Nochtans mit sijre doecht
 1980 eyndt hi oneyndelike dinghen ende termi-
 1981 neert | dat is eyndt alle dinghen om welcke
 1982 termegistus | bescriuende wat god is nae
 1983 dat hi vermocht ende seyt aldus God is een ver-
 1984 standelic spere dat is een omloop wes cen-
 1985 trum ouer al is mer die circumferencie ner-
 1986 gent Ende dat godlike wesen alsment in hem
 1987 seluen merket soe ist volcomen ter manieren
 1988 vanden spera want het en heeft gheen be-
 1989 ghin noch geen eynde Mer alsoet ghe-
 1990 merct wort alst die sake leydende is die
 1991 dingen in enen wesen. ende die dingen me-
 1992 rende ende eyndende daer om hiet hi te we-
 1993 sen centrum. want gelijc dat centrum die linien
 1994 eynt ende van hem dye linien geleit worden also
 1995 leyt god die creaturen ende meretse ende eyn-
 1996 detse
 1997 ³⁹Dat xvij. capitel hoe bernardus be-
 1998 screuen heeft de godlicheit
 1999 ⁴⁰IN eenre ander manier bescrijft ber-
 2000 nardus god | als een sake bider daet seg-
 2001 gende | god is een wille almachtich goe-
 2002 dertierenheit een ewich licht onuerwan-
 2003 delike reden geuende tgedacht tot hem geli-
 2004 kende | leuen makende te geuoelen beghe-
 2005 rende te lusten bredende te gripen recht-
 2006 uaerdigende te verdienen toegaende ter
 2007 minnen. vruchtbarende ter vruchten vor-
 2008 derende ter goetheit stuerende totter ge-
 2009 rechticheit starckende ter doecht formie-
 2010 rende totter goedertierenheit matighende
 2011 ter wijsheit versoekende ter verlichtinge ver-
 2012 lichtende ter bekeninge⁴¹ ewigende ter on-

2013 sterflicheit vervullende ter salicheit omme-
 2014 gaende ter sekerheit. hi mint als die min-
 2015 ne. hi bekent als die waerheit. hi sidt als
 2016 die rechtuaerdicheit. hy domineert als
 2017 die mogentheit. hi regiert alst begin. hi
 2018 gheneest als die salicheit hi vertellet ende
 2019 voertbrenct alst licht. hi staet bi als dye
 2020 goedertierenheit hier toe bernardus
 2021 Dat xvij. capitel vande namen die gode be-
 2022 teykenen in sijn wercken
 2023 ⁴²ENde al is dat sake dat die wercken
 2024 der heyliger drieuoudicheit ondeylik en sijn
 2025 nochtans worden si vanden heyligen onder-
 2026 sceyden Sommighe in namen ouermits
 2027 welcken namen god bekent wort in sinen
 2028 wercken die onnotabel is. ende onbekenic
 2029 in hem als totten binnensten der mogentheit
 2030 ende het sijn oec sommige geeygende na-
 2031 men die ouer genomen ende ouergeset sijn
 2032 Dat xix. capitel vande toegeuoechde namen
 2033 als gode toebehorende van sijn proper
 2034 wesen.
 2035 ⁴³MER die namen die daer toe geeygent
 2036 sijn dier sijn tien vanden velcken⁴⁴ ysidorus int
 2037 seste boec int eerste capitel seyt aldus | die
 2038 eerste naem is el of chiros dat is starck
 2039 want mit gheenre siecten en mach hi be-
 2040 druct worden Die ander is eloe dat in griex
 2041 is theos dat is sebos of vrese daer om dat
 2042 god te vresen is van allen die hem oefenen
 2043 Die derde naem is sabaoth dat is prius der
 2044 scaren dair om dat alle die scaer des hemels
 2045 is sijre heerlicheit onderdaen Die vierde
 2046 naem is elyon of ramacel dat is die hoge
 2047 god Die vijfde naem is eyel | dat is. dye
 2048 is. want god die ewich is die is waerlic
 2049 dye alleen kende te wesen ende gheweest
 2050 ende nv niet te wesen of en bekende niet
 2051 toecomende te wesen Die seste naem is
 2052 adonay | dat is dominus een here. want alle

2053 die werelt wort sijnre heerlicheit onder ge-
 2054 worpen Die seuende naem is ya. dat is
 2055 die heylighe gheest want god is gheest
 2056 Die achtende naem is tetagramaton een
 2057 naem van vier letteren. want hi wort mit
 2058 vier letteren ghescreuen bijden hebreen
 2059 die hem pronuncieren ende segghen on-
 2060 sprekelic ende beteykenen den naem gods
 2061 dat hi onspreeckelic geseyt wort niet dat
 2062 mens niet spreekken en mach. mer want
 2063 sijn beteykenis niet begrepen en mach
 2064 worden vanden mensheliken harten Die
 2065 neghende naem is saday dat is almach-
 2066 tich want sijn naem is almachtich ende hiet
 2067 daer om almachtich om des wil dat hy
 2068 al doet al dat hi wil ende niet doende dat hi
 2069 niet en wil Ende dat hem anders alsoe vele
 2070 gesciede so en soude hy nimmermeer al-
 2071 machtich wesen De tiende naem is eleyrn
 2072 ende is een naem der drieuoudicheit ende be-
 2073 hoert totten vader totten soen ende totten
 2074 heylighen geest Ende daer om ist plurale
 2075 bijden griecken Ende singulare. want het
 2076 beteykent dat godlic wesen mitter sup-
 2077 posicien der drier personen | waer bi men
 2078 seyt trinitas dat is drieuoudicheit als der
 2079 drier enicheit of versameninge

2080 ⁴⁵Dat xx. capitel

2081 van de ouergesette namen gods.

2082 ⁴⁶Het sijn oec sommighe namen die o-
 2083 uer geset sijn vanden creaturen die
 2084 welke die scriftuer besicht ende oirbaert.
 2085 wanneer hi meent te exponeren sommi-
 2086 ghe condicien des sceppers. danielis libro
 2087 i. Capitulo xiiii. Want in der heyliger scriften sijn
 2088 veel dinghen bi figuren geset het is noet
 2089 te weten dat die lude die mit grouen vley-
 2090 sche sijn die en mogen niet verstaen die ho-
 2091 ghe ende onmaterialike wercken der godlich-
 2092 eit. dan mit sommige formen ende gedenc-
 2093 kenis ende kennissen die welke die men-
 2094 schen dicwijl gewoen waren te bruycken

2095 want alle lichamelike dinghen die van go-
 2096 de gheseyt worden die en worden niet ver-
 2097 standen properlic mer figuerlic want god
 2098 is simpel ende niet figuerlic nochtans seyt-
 2099 men dat hi oghen oghebraeuwen ende
 2100 ghesicht heeft want hi is hebbende die
 2101 merckelike doecht alre dinghen. ende voer
 2102 hem en mach niet verborgen wesen ende niet
 2103 en macher onder vlyen sijnre kennisse
 2104 Men beschrijft dat hi oren ende horen heeft
 2105 want bi hem seytmen genadicheit te we-
 2106 sen ende die ontfanghinghe der boden en ont-
 2107 sien wi niet Men seyt dat hi mont lippen
 2108 ende kinnebacken heeft want die recht of
 2109 si sprekende waren soe vertellen ende seg-
 2110 ghen si ons ouermits inspiracien welke
 2111 dinghen tghedachte der menschen ouer-
 2112 mits aldus sulken gheluden sprekent ende
 2113 thoent Men seyt oec dat hi een strot he-
 2114 uet ende enen smake. want hi heeft ghe-
 2115 ⁴⁷noecht inden wercken onser rechtuaerdich-
 2116 dicheit als inden smake. hi heeft noesloc-
 2117 ken ende roke. want als die soetste roke be-
 2118 haecht hi den heer Soe wat begheerten
 2119 der oetmoedicheit hi hem bewijst si ghe-
 2120 dencken hem een aensichte te hebben. want
 2121 ouermits sinen wercken so openbaert dat
 2122 godlike sermoen of die godlike reden sijn
 2123 doecht ende sijn tegenwoerdicheyt of sijn
 2124 armen ende handen beteykenen sijn subtijl
 2125 ende onuerwinlike werckinghe dicwijle
 2126 comt hi den armen te hulpe ende helpt den
 2127 ghenen dies nootruffich is ende daer om
 2128 wort hi geseyt voet te hebben ende oec
 2129 borst ende hert om dat naerstige ghedacht
 2130 der gheenre die berouwe hebben. hi he-
 2131 uet buke ende darmen om die onsalicheyt
 2132 ende dat medelijden dat in ons is Men seit
 2133 dat hi toernich wort ende verwoet om den haet
 2134 der quaetheit ende om die rechtuaerdige wra-
 2135 ke die hi den sondaren doet Men seyt dat

2136 hi slaept ende verghet om die geueynstheit
 2137 des onrechts ende om die gedencknisse der
 2138 wraken Waer bij dat in so meniger ma-
 2139 nieren onse behoeflicheit veruullet worde
 2140 ouermits sijnre weldaet ende nader men-
 2141 scheliker manieren heeft hi menigerhan-
 2142 de leden
 2143 **48** Dat xxi. capitel van veel diuer-
 2144 scher namen daer god van veel menschen
 2145 bi ghenoeemt wort.
 2146 **49** NOch sijn daer sommighe ander na-
 2147 men die welke totter gheenre be-
 2148 teykenis die vanden op genomenen men-
 2149 sche cristo als den soen gods verstaen wor-
 2150 den vanden gelikenissen der dingen die con-
 2151 stelic ouergeset alst openbaert in ysidoro
 2152 libro vij. capitulo ij. Daer men seyt dat cristus in
 2153 menigher manieren plach ghenoeemt te
 2154 worden inder scriften. Men seyt aldaer dat
 2155 cristus geheten was van crismate | dat is van-
 2156 den crisma. want hi voer alle sijn ghesel-
 2157 scap is volleert mit volcomenheit alre
 2158 gracien die ouer gheset is ihesus in ebreu-
 2159 schen | sother in griex | saluator dat is ge-
 2160 sentmaker in latijn Waer om dat hi messi-
 2161 as in ebreuschen genoemt was daer om
 2162 dat hi godlic gedeelt is ouermits die pri-
 2163 uilegien alre propheteliker papeliker ende
 2164 conincliker digniteyten Want messias is
 2165 also veel te seggen als vnctus dat is ghe-
 2166 salft | hi wort oec geheten emanuel dat is
 2167 nobiscum deus dat is god mit ons geboren
 2168 inden vleysch ouermits der maecht ende open-
 2169 barende voechde hi hem tot ons | hi wort
 2170 oeck geheten. verbum caro factum | dat is die
 2171 soen is vleysch gemaect. want hi is verbum
 2172 in also veel als hi geboren wort vanden va-
 2173 der inder ewicheit. Mer hi is vleysch als
 2174 vander moeder geboren in die verwandelicheit
 2175 des tijts. ende also wort hi vnigenitus ghe-
 2176 hieten ende primogenitus want hi was een e-

2177 nich soen des vaders ende oec der moeder voer
 2178 den welcken ende nae den welcken en sel geen
 2179 ander wesen Ende oec mit veel ander manie-
 2180 ren wort hi prefigureert. Inden gescapen
 2181 dingen hi wort oec principium geheten want
 2182 die vader maecte ende dede alle dinc bi hem
 2183 hi hiet oec finis | dat is eynde want in hem
 2184 ende bi hem eyndede hi alle dinghen. hi wort
 2185 geheten die mont gods Want ouermits
 2186 hem so spreekt die heer der werelt. hi hiet
 2187 oec hant | want die vniuersiteyt der din-
 2188 ghen wort onthouden ouermits hem. hy
 2189 hiet oeck wech | want ouermits hem wort
 2190 totten loen gecomen. hi hiet leuen | want
 2191 in hem wort geleeft. hi hiet die waerheyt
 2192 want hi en bedriecht niet noch en wort niet
 2193 bedroghen. hi hiet oec fonteyn | want hi
 2194 is een ongebreckelic opganc alles goets
 2195 ende weder maect die dorstich sijn ende
 2196 mit veel ander ontellike ende oneyndelike fi-
 2197 guren wort hi ons te verstaen gegeuen inden
 2198 scrifturen Als ysidorus daer seyt ende settet
 2199 menichfoudelic inden exempelen als die
 2200 vader ende die soen om menigerhande werc-
 2201 ken inden creaturen wort hi genoemt mit
 2202 menigherhande namen | alsoe wort die
 2203 heylige gheest ghelijct den vader ende
 2204 den soen inder simpelheit der consubstan-
 2205 cialiker naturen ende wort mede ewich
 2206 gheheten mit diuerschen namen ende mit
 2207 veel dinghen dicwijl ende menichwarf
 2208 waer om datmen seyt sapiencie vii. dat hi
 2209 heylich is in allen als inder sacrificacien
 2210 der creaturen. ende hi is menichfoude-
 2211 lic inden onderscheyde des crismen en-
 2212 de der ghauen. hi is enich inder eenfor-
 2213 miger vestinge des vaders ende des soens
 2214 ende oec inder minliker enicheit der gedach-
 2215 ten ende der begheerten hi is gematich
 2216 inder bescheydender ende gematigher or-

2217 denancien der wercken. hi is ghespra-
2218 ket inder bewisinghe der facundien en-
2219 de des wel sprekens | hi is onbeulect son-
2220 der siecte der smetten | hi is zoet in sinen
2221 geboden | soeter in sinen raden alre soet-
2222 ste in sinen lonen. Minnende goede daet
2223 diemen doen sal die zoet is inden bescou-
2224 weliken dingen. menschelic minnende
2225 menschelic gheselschap Goedertieren heb-
2226 bende in hem een ingeboren goetheit | sta-
2227 dich ende moet gheuende den siecken vas-
2228 ticheit ende altemael en gheen verwandelin-
2229 ge der stonden | hi is seker dien hi bescer-
2230 men wil | hi is ofhalende alle veruaerlich-
2231 eit. hebbende die doecht alre dingen ge-
2232 uende hem alle doecht ende volcomenheit
2233 alle dinghen voersiende | hebbende ken-
2234 nisse alre dingen | gripende alle verstan-
2235 delike gheesten. ondersoeken dat beroe-
2236 ren ende begheerte alles redelics geestes
2237 hi is suuer in hem seluen ende is vanden an-
2238 deren ofhalende die smettinge Oec wort
2239 hi mit veel ander namen ghenoeft | ende
2240 hi hiet oec een vinger ouermits sijn we-
2241 telic ende subtijle werckinghe | hi hiet oec
2242 duue om die minne der simpelheit. hi hiet
2243 oec wolken om de vercoelinghe der hetten
2244 hi hiet oec wint om die heymelike inspi-
2245 raci der gracies | hi hiet oec leenment om
2246 die wtwaseminghe der gracies | hi hiet
2247 oec douwe of regen om die vruchtbaer-
2248 heit der sielen. hi hiet oec honich om die
2249 soete onuerwanderinghe des binnensten
2250 menschen | hi hiet oec olye om die binnen-
2251 ste vetticheyt der sielen ende om hoer grote
2252 blijscap Die godlike gheest wort meni-
2253 gen anderen gelijc Mer het is genoech
2254 voer een exempel Nv willen wi onse hant
2255 toe setten totten eygenschappen der enge-
2256 len mitter hulpen ons heren ihesu cristi

Glosses

- 1 W Initiaal: lombarde, 8 regels hoog (01-08), zonder representant, met penwerk.
- 2 01 Handgeschreven tekst in bovenmarge: 'het erste boeck'.
- 3 I Lombarde, 3 regels hoog (36-38), zonder representant.
- 4 speciaal In druk gevolgd door een afbrekingsteken ter uitvulling.
- 5 pronincien Lees: prouincien.
- 6 W Initiaal: lombarde, 6 regels hoog (19-24), met representant, zonder penwerk.
- 7 Het eerste capitel In druk staat deze titel op de vorige regel (03), achter 'eyndinge'.
- 8 D Lombarde, 2 regels hoog (04-05), zonder representant.
- 9 ghe- gelijc Lees: gelijc.
- 10 D Lombarde, 2 regels hoog (30-31), zonder representant.
- 11 Dat iij. capitel so wat van gode geseyt wort | of het is wesen of yet daermen god sonderlinge bi kennen mach In druk staat 'Dat ... van' op de vorige regel (29), achter 'Capitulum i.'.
- 12 O Lombarde, 1 regel hoog (32), zonder representant.
- 13 Dat iiiij. capitel vande bekennissen gods. In druk staat 'Dat ... bekennis-' op de vorige regel (24), achter 'richardo'.
- 14 nociones De tweede n staat ondersteboven.
- 15 Dat v. capitel dat god bekent wort in sijn werck In druk staat 'Dat' op de vorige regel (26), achter 'onderscheyden'.
- 16 A Lombarde, 2 regels hoog (28-29), zonder representant.
- 17 O Lombarde, 2 regels hoog (04-05), zonder representant.
- 18 peesoen Lees: persoen.
- 19 Dat vij. capitel van de namen des ondersceyts sijns wesens In druk staat 'Dat vij. capitel' op de vorige regel (31), achter 'ondersceyden'.
- 20 W Lombarde, 2 regels hoog (33-34), zonder representant.
- 21 concretnm Lees: concretum.
- 22 honden Lees: houden.
- 23 D Lombarde, 2 regels hoog (23-24), zonder representant.
- 24 Dat ix. capitel vande namen gods die men noemt medijs In druk staat 'Dat ... gods' op de vorige regel (32), achter 'persoen'.
- 25 M Lombarde, 2 regels hoog (33-34), zonder representant.
- 26 gotoghen Lees: getoghen.
- 27 Dat x. capitel vande toeuoginge der namen die puerlic beteykenen het godlic wesen. In druk staat 'Dat ... van-' op de vorige regel (08), achter 'singulariter'.
- 28 A Lombarde, 2 regels hoog (10-11), zonder representant.
- 29 A Lombarde, 2 regels hoog (35-36), zonder representant.
- 30 M Lombarde, 2 regels hoog (14-15), zonder representant.
- 31 Dat xij. capitel van toeuallende namen. In druk staat 'Dat ... toeual-' op de vorige regel (29), achter 'plurali'.
- 32 D Lombarde, 2 regels hoog (30-31), zonder representant.
- 33 Dat xiiij. capitel vande persoenlike namen In druk staat 'Dat ... per-' op de vorige regel (14), achter 'deus'.
- 34 D Lombarde, 2 regels hoog (15-16), zonder representant.
- 35 Dat xv. capitel vande ondersceydinge der bekentenis der namen gods. In druk staat 'Dat ... ondersceydinge-' op de vorige regel (10), achter 'persoen'.
- 36 N Lombarde, 2 regels hoog (11-12), zonder representant.
- 37 oef Lees: of.
- 38 I Lombarde, 2 regels hoog (04-05), zonder representant.
- 39 Dat xvij. capitel hoe bernardus bescreuen heeft de godlicheit In druk staat 'Dat ... bernardus be-' op de vorige regel (25), achter 'eyndetse'.
- 40 I Lombarde, 2 regels hoog (26-27), zonder representant.
- 41 bekeninge Lees: bekenninge.
- 42 E Lombarde, 2 regels hoog (10-11), zonder representant.
- 43 M Lombarde, 2 regels hoog (22-23), zonder representant.
- 44 velcken Lees: welcken.

45 Dat xx. capitel van de ouergesette namen gods. In druk staat 'Dat xx. capitel' op de vorige regel (27), achter 'versameninge'.

46 H Lombarde, 2 regels hoog (29-30), zonder representant.

47 rechtuaerdich- dicheit Lees: rechtuaerdicheit.

48 Dat xxi. capitel van veel diuerscher namen daer god van veel menschen bi gheuoemt wort. In druk staat ' Dat ... diuer-' op de vorige regel (07), achter 'leden'.

49 N Lombarde, 2 regels hoog (10-11), zonder representant.